

Stejně se má věc, tvrdí-li stížnost, že zásada preponderance čsl. jazyka je zásadou získanou z předpisů jaz. zák. nejdále jdoucí abstrakcí, a popírá-li z toho důvodu přípustnost použití zásady té k odůvodnění platnosti prve cit. předpisů jaz. nařízení. Předpis § 2 odst. 2 jaz. zák. o užívání jiného jazyka vedle jazyka čsl. ve styku se soudy, státními úřady a orgány republiky za určitých v něm vytčených předpokladů je jen striktně vymezenou výjimkou z oné zásadní vůle zákonodárcovy svrchu označené a není tedy vůbec možno, aby jazykový nárok podávající se pro příslušníka menšinového jazyka z této normy, se křížoval se zásadou preponderance státního jazyka, spočívající na zmíněném podkladě.

Stejně výmínečnou povahu má předpis odst. 4 § 3 jaz. zák. v příčině užívání menšinových jazyků na poli samosprávy. Jestliže tedy stížnost srovnává tento předpis, stanovící striktně, kdy a za jakých podmínek možno použití na poli samosprávy toho kterého jazyka menšinového, s předpisem, směřujícím k tomu, aby užívání čsl. jazyka jako státního oficiálního jazyka republiky i na poli samosprávy bylo bezpodmínečně respektováno, a na tom základě činí závěr, že odpovídá duchu jaz. zák., aby podání v jazyku menšinovém učiněná byla v tomto jazyku vyřizována, požaduje-li se vyřizování čsl. podání v jejich jazyku, nedochází tím stížnost — jak se domnívá — k zásadě bližší konkrétním normám jaz. zák. získané abstrakcí z norem jaz. zák., nýbrž k něčemu zcela jinému, t. j. k nepřipustnému rozšíření striktního výmínečného předpisu.

Konečně sluší uvést, že žal. úřad administrativní, který podle § 102 úst. listiny nemá práva zkoumati platnost nařízení, musel se v důvodové části svého rozhodnutí přirozeně omeziti toliko na subsumpci skutkových okolností pod příslušné předpisy jaz. nař., a nelze proto shledávati vadu řízení v tom, že v důvodové části nař. rozhodnutí nejsou uvedeny zásady získané abstrakcí z předpisů jaz. zák., jež by svědčily o platnosti předpisů jaz. nařízení, jichž se žal. úřad dovolal.

### Č. 10.275.

**Jazykové právo. — Samospráva obecní:** Obec je povinna, dodávati odběratelům elektrického proudu z obecní elektrárny, kteří jsou příslušníky státního jazyka, účty za odebraný proud v jazyku státním, třebaž má obec většinou obyvatelstvo jazyka menšinového.

(Nález ze dne 17. ledna 1933 č. 737.)

**Prejudikatura:** Boh. A 9570/31, 8134/29, 8072/29 a j.

**Věc:** Městská obec J. proti zemskému úřadu v Praze o jazykové právo.

**Výrok:** Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

**Důvody:** K stížnosti některých odběratelů městské elektrárny v J. bylo v postupu instančním, posléze žal. úřadem v napadeném rozhodnutí vysloveno, že jmenovaná městská elektrárna, případně obec města J. jest povinna vydávati odběratelům české národnosti (správně příslušníkům státního jazyka) účty za odebraný proud z městské elektrárny v jazyku čsl., ježto tato povinnost odpovídá ustanovení čl. 89 odst. 1 a 3 (posl. věta)



vl. nař. č. 17/26 ve spojení s jeho čl. 72 odst. 2, kteréžto články byly vydány v základě a v mezích zmocňovací doložky § 8 odst. 1 úst. zák. jazyk. Rekurující obec pak v odvolání ani neuvádí, že by předpoklady zmíněných článků jaz. nař. nebyly splněny.

Na to podaná stížnost namítá neplatnost čl. 72 odst. 2 a čl. 89 jaz. nař., jichž se napadené rozhodnutí dovolává.

O stížnosti uvážil nss toto:

Neplatnost obou těchto článků, které podle napadeného rozhodnutí vydány byly v základě a v mezích zmocňovací doložky § 8 odst. 1 úst. zák. jaz., dovozuje stížnost z toho, že § 3 jaz. zák. stanoví sice povinnost samosprávných útvarů přijímati a vyřizovati čsl. podání, že však zákon nikde neříká, v kterém jazyku se tak má státi, kdežto tam, kde zákon vyřízení v určitém jazyku zamýšlel, to výslovně předeepsal (§ 2 odst. 2). Z toho stížnost dále odvozuje, že zákon v případech § 3 neměl úmyslu uložití zmíněným útvarům povinnost vyřízení v jazyku státním. Pro tento svůj závěr shledává stížnost oporu ve výkladu § 2 odst. 2, který prováděje ustanovení smlouvy St. Germainské z 10. září 1919 o ochraně menšin, určil práva menšin přesně a jednoznačně, protože to považoval za nutné v zájmu jejich právní ochrany proti moci státní. Stejně jasně stanovil § 3 zák., že samosprávné úřady atd. jsou povinny přijímati podání učiněná v jazyku čsl. a je vyřizovati. Chtěl tím zřejmě zabezpečiti, aby na př. samosprávné úřady, právě že a pokud jsou úřady, respektovaly státní jazyk a neodmítaly snad podání v něm sepsaná. Naproti tomu nikterak zákonodárce nestanovil ani stanoviti nechtěl, aby obec musila na podání sepsané v čsl. jazyku také vyřízení vydati v tomto jazyku a tím méně ovšem také, aby vydala vyřízení, jemuž nepředcházelo žádné podání, v státním jazyku, jedná-li se o příslušníka národnosti státní. Vyhotovení účtu nad to není vůbec žádným vyřízením, nýbrž v obchodním životě obvyklým oznámením pohledávky za předchozí hospodářské plnění. Správnost tohoto názoru dokládá stížnost dále nálezem Boh. A 7133/28, v němž nss jasně vyslovil, že obec má právo, jednacím jazyk si volně stanoviti, z čehož zvláště plyne právo, tohoto jazyka výlučně užívatí ve vlastní úřední korespondenci. To podle stížnosti znamená, že obec smí účty vydávati ve svém jednacím jazyku.

Leč od tohoto názoru nss upustil; opíraje se o usnesení odborného plenu ze 17. prosince 1928 a adm. plenu z 21. května 1929, vyslovil a podrobně odůvodnil v nál. Boh. A 8072/29, že vláda upravujíc podle § 8 odst. 1 jaz. zák. užívání jazyka pro samosprávné úřady atd. může jíti nad pozitivní omezení, která jim § 3 ukládá stran státního jazyka. Jazykový zákon nepraví nikde, že by samosprávné útvary měly právo, aby si stanovily jazykovou úpravu pro své úřadování podle své vlastní vůle, čili že by měly seburčovací právo jazykové... Stanovení určitého jednacím jazyka samo o sobě zakládá ovšem zásadně právo a povinnost v tomto jazyce jednati a vyřizovati v něm učiněná podání, avšak jen za předpokladu, že státní moc výkonná, upravujíc podle § 8 odst. 1 jaz. zák. užívání jazyků pro samosprávné úřady atd., nestanovila výhrad ve prospěch státního jazyka, kterýchžto výhrad jsou pak samosprávné úřady povinny dbáti, tedy po případě vyřizovati podání, učiněná v jazyku státním, i v tomto jazyce.



Co do dosahu a vzájemného poměru §§ 3 a 8 jaz. zák. vyslovil týž nálež dále, že jaz. zákon ukládá sám pro určité konkrétní případy, které pokládá za zvláště důležité (srov. zprávu ústavního výboru k § 3 osnovy jaz. zák., tisk 2442), samosprávným útvarům omezení ve prospěch jazyka čsl. Tím, že omezení ta byla pojata do jaz. zák. jako ústavního, měla býti jednak vyloučena změna těchto omezení pouhým nařízením, jednak měla býti ustanovením těm jako ústavním zaručena zvláštní ochrana podle §§ 33 a 42 úst. listiny proti jejich změně nebo zrušení. Ze souvislosti §§ 3 a 8 plyne podle nálezu toho, že § 3 upravuje užívání jazyků u samosprávných úřadů jen v určitých konkrétních relacích, kdežto úprava v relacích ostatních byla v § 8 svěřena státní moci výkonné.

Pokud pak jde speciálně o platnost čl. 72 odst. 2 jaz. nař., dovodil nss v nář. Boh. A 8134/29 podrobně toto: Ustanovila-li vláda, provádějíc podle § 8 odst. 1 jaz. zákon, v tomže článku, že obce, v jejichž zastupitelstvu je členem příslušník jazyka čsl., jsou povinny vydati vyřízení podání, učiněných v jazyku čsl., v tomto jazyku, a dále, že, nepředcházelo-li podání strany, je-li však obecnímu úřadu známo, že strana je příslušníkem jazyka státního, je povinen vydati jí vyřízení v tomto jazyku, a omezila-li tak obce ve výhradném užívání jejich jednacího jazyka ve prospěch státního jazyka, nevybočila tím z hranic, které jí § 8 odst. 1 jaz. zák. vytkl, neboť učinila tak jen opatření, které má zajistiti příslušníku jazyka státního za předpokladů čl. 72 odst. 2 téhož nař. vyřízení jeho podání v jazyce státním, což jest ve shodě s jaz. zákonem a v jeho duchu, jak nss v souhlase s usnesením svého adm. plenu z 23. května 1929 v cit. nář. Boh. A 8072/29 rovněž již vyslovil a blíže odůvodnil.

Na těchto názorech trvá nss i v tomto případě.

Nelze tedy se přikloniti k názoru stížnosti, že zákonodárce ustanovením § 3 jaz. zák., vysloviv zde jen určitá omezení útvarům tam jmenovaným, chtěl každé další omezení vůbec vyloučiti a že by úpravu jazykovou pro útvary zde zmíněné chtěl omeziti jen proto, právě že a pokud jsou úřady; stížnosti lze jen přisvědčiti potud, že nechtěl a nevyslovil formou zákona ústavního dalších takových omezení, tak jako právě v § 2 odst. 2 stížností dovolaném naopak právo menšiny na vyřízení také v jejím jazyku zabezpečil již v ústavním zákoně. Nemožno však proto ze znění § 3 jaz. zák. důvodně dovozovati, že by další jazykové omezení samosprávných útvarů a tedy i povinnost vyslovená v čl. 72 odst. 2 a čl. 89 jaz. nař. odporovala úmyslu zákonodárcovu, když v § 8 odst. 1 zmocňuje státní moc výkonnou nejen k zevrubnějšímu provedení zákona, nýbrž nad to také k úpravě v oborech zde blíže označených, a to v duchu tohoto zákona. —

Další námitka stížnosti vytýká, že § 3 jaz. zák., stanovící povinnost samosprávných útvarů tam jmenovaných podání v jazyku čsl. učiněná přijímati a je vyřizovati neplatí pro ústavy a podniky těchto útvarů, takže čl. 89 jaz. nař., podřizující ústavy a podniky těchto útvarů stejným předpisům jazykovým, jimž jsou podrobeny zmíněné útvary v § 3 jaz. zák. vyjmenované, porušuje ducha jaz. zák. a jest proto neplatný. Také zde dovolává se shora již vyvráceného názoru, že zákon jazykový podle § 3 měl na zře-



teli omezení útvarů samosprávných vůbec jen proto, že právě a pokud jsou úřady, a že každého dalšího zásahu do práv útvarů v § 3 vyjmenovaných se vystříhal, ježto by odporoval myšlence ochrany menšin. Toto hledisko je prý ještě pádnější v tomto případě, kde obec vystupuje jen jako soukromoprávní vlastnice podniků atd. soukromohospodářsky provozovaných. V daném případě jde o podnik pod svou vlastní firmou v obchodním rejstříku zapsaný, tedy hospodářsky i právně úplně samostatný.

Touto námitkou obíral se již nss v nář. Boh. A 9570/31, v němž vyslovil a podrobně dovodil, že předpisy §§ 3 a 8 jaz. zák. platí pro veškeru činnost obcí a to bez rozdílu, zdali jde o správu vrchnostenskou (výsostnou), či o činnost jinou, zejména hospodářskou, k níž náleží i správa podniků obecních, jež tvoří součást jmění obce právě tak jako kterýkoli jiný její majetkový objekt.

Stanovila-li proto vláda, provádějíc na základě zmocnění daného jí v § 8 odst. 1 jaz. zák., v čl. 89 odst. 1 jaz. nař., že ústavy a podniky ve správě samosprávných úřadů řídí se předpisy jazykovými, platícími pro tyto úřady, nevybočila tím z hranic, které jí § 8 odst. 1 jaz. zák. vytkl, neboť správu obecních ústavů a podniků nelze od správy ostatních záležitostí obecních oddělovati a posuzovati ji po stránce jazykové jinak než tuto. Na tomto názoru trvá nss i v tomto případě.

Stížnost konečně se zřetelem k uvedené soukromohospodářské povaze podniku vytýká, že cit. čl. 89 jaz. nař. překročuje míru omezení § 3 jaz. zák., zasahuje v tomto případě do soukromé jazykové sféry obce, ústavně zaručené § 128 úst. listiny.

Tato námitka jest bezdůvodnou již proto, že dovolaný § 128 úst. list. v odst. 3 zaručuje volné užívání jakéhokoli jazyka »v mezích všeobecných zákonů«, jakými jsou zřejmě také jaz. zákon ústavní a na jeho základě platně vydané jaz. nařízení. Že cit. čl. 89 je takovým platně vydaným nařízením, bylo shora prokázáno, a proto platně také omezuje zmíněné ústavně zaručené právo volného užívání jakéhokoli jazyka v stycích soukromých.

Jestliže tedy stížnost, poukazujíc na jazyková práva soukromníková v obchodním styku, požaduje totéž pro obec spravující vlastní elektrárnu a tvrdí, že čl. 72 odst. 2 a čl. 89 omezují nezákonně jazyková práva menšinová, nemajíce pro to v zákoně opory, a v důsledku toho jest nezákonné i napadené rozhodnutí, nemá pravdu a bylo ji zamítnouti pro bezdůvodnost.

#### Č. 10.276.

**Zaměstnanci veřejní: I. \* Pravoplatné podmíněné odsouzení státního úředníka trestním soudem nepřekáží disciplinární komisi, aby před uplynutím zkušební lhůty podle zák. č. 562/19 úředníka toho disciplinárně potrestala. — II. Předpisy zák. č. 562/19 o podmíněčném odsouzení nepatří pro disciplinární řízení proti státnímu úředníku. — III. Třebas byl státní úředník trestním soudem odsouzen ke ztrátě úřadu podmíněčně, může disciplinární komise úředníka pro tytéž delikty odsouditi k dání do výslužby se zmenšeným výslužným.**

(Nález ze dne 17. ledna 1933 č. 770.)